

VILÁGOS SÁG

II. EVFOLYAM

A ROMÁNIAI MAGYAR NÉPLAPJA

139 SZÁM

Fegyveres haderőt bocsátanak a Világbiztonsági Tanács rendelkezésére

Moszkvában ül össze június 15-én a lengyel tárgyaló bizottság

Londonban megkezdődött a gyarmati népek kongresszusa

Jugoszlávia újból bejelentette igényét Triesztre

SZANFRANCISZKÓ, június 13. (Rádió.) Az Egyesült Nemzetek konferencián a támadó nemzetek elleni kölcsönös katonai segélynyújtásra vonatkozó tervezetet fogadtak el. — A világbiztonsági szervezetnek most már foga van — mondotta egy

politikai kommentátor a megegyezés nyilvánosságra kerülése után. A határozat szerint a biztonsági tanácsnak jogában fog állani szükség esetén diplomáciai, katonai és gazdasági rendszabályokat életbeléptetni. Jogában áll majd fegyveres

haderőket igénybevenni és az Egyesült Nemzetek keretein belül katonai szövetségeket létesíteni a támadók leverésére. Ezenkívül különleges egységeket, elsősorban repülőköteleket, szülthetnek hadba a támadó leverésére.

Külföldi demokrata vezetők bevonásával szélesebb alapokra helyezik az ideiglenes lengyel kormányt

MOSZKVA, június 13. (Rádió.) Molotov, a Szovjetunió külügyi népbiztosa, Kerr moszkvai brit nagykövete és Harriman, az Egyesült Államok moszkvai nagykövete a három szövetséges hatalom krími konferenciájának határozatai alapján felhatalmazást kaptak, hogy megbeszéléseket folytassanak a városi ideiglenes lengyel kormány tagjaival, valamint a Londonban és külföldön élő más demokrata lengyel vezetőkkel az ideiglenes kormány szélesebb demokratikus alapokra való helyezéséről.

Molotov, Kerr és Harriman megegyeztek az összehívandó bizottság listájával kapcsolatban. A bizottság így alakul: a városi ideiglenes lengyel kormány részéről Boleszlav Berut, Morovszki Oszubka, Kovalszki, Homelka és Kucseva. A lengyelországi demokraták részéről: Vitosz, volt parasztpárti miniszterelnök, Zsławowski és Grizzanovszki. A Londonban és más, külföldön élő lengyel demokraták részéről: Mikolajczyk, volt londoni lengyel miniszterelnök, Sztancuk és Zsakovszki.

A lengyel tárgyaló bizottság június 15-én Moszkvában összeül az első megbeszélésére a szovjet, a brit és amerikai megbízottakkal.

Szabadságot követelnek a gyarmati népek

LONDON, június 13. (Rádor) Hét-főn nyitották meg Londonban a gyarmati népek kongresszusát. A kongresszus követelte, hogy az összes gyarmati politikai foglyokat helyezték szabadlábra és a gyarmati népek demokratikus módon megválasztott képviselőit hívják meg egyenlő félként a békekonferenciára. A megbeszéléseken részt vesznek Burma, India, Nyugatafrika, Keletafrika, a Maláji félsziget, Keletindia és más gyarmatok népeinek képviselői.

A kongresszus megállapította, hogy az Atlanti Okmány rendelkezéseit betű szerint alkalmazni kell az összes gyarmati népekre faji, színbeli vagy társadalmi fejlettségre való tekintet nélkül. Ugy döntöttek, hogy kérni fogják a békekonferencián egy Nemzetközi Gyarmati Tanács felállítását, amelynek magába kell foglalnia az összes gyarmati népeket. Ennek a tanácsnak az lesz a feladata, hogy azonnal fel ételek nélkül megsemmisítse az összes gyarmati rendszereket. Különös figyelemmel kell lennie arra, hogy a jelenleg japán megszállás alatt lévő területek ne kerülhessenek ismét gyarmati függőségbe s hogy az afrikai gyarmatok számára biztosítsák az önrendelkezés jogát.

Jugoszlávia nem mond le Triesztről és környékéről

BELGRÁD, június 13. (Rádió.) Subasic jugoszláv külügyminiszter jegyzékét intézett Nagybritannia és az Egyesült Államok kormányához, leszögezve azt, hogy a jugoszláv hadsereg csak azért üritette ki Venezia-Giulia vidékét, hogy elkerülje az összetűzéseket és bebizonyítsa barátságát és jóakaratait szövetségeseivel szemben. A nevezett vidék kiürítésének ténye — szögezte le Subasic külügyminiszter — semmiesetre sem jelenti azt, mintha Jugoszlávia lemondana e területekre vonatkozó jogos igényeiről.

Londonból érkezett közlések sze-

rint Tito tábornagy csapatai Triesztől keletre új állásokba vonultak. A jugoszláv és angolszász csapatok elhelyezkedése azonban nem tekinthető véglegesnek, mivel a demarkációs vonalat még nem jelölték ki.

Megalakult a karintiai tartományi tanács

BARI, június 13. (Rádió.) Hivatalosan közölték, hogy megalakult Ausztria karintiai tartományának tanácsa, melyben valamennyi náciellenes politikai párt képviselve van. A tanács összetételét arányosan állapították meg. Minden politikai párt két-két tagságot kapott, így a kommunisták és a szociáldemokraták is.

Bonomi végleg lemondott a miniszterelnökségről

BARI, június 13. (Rádió.) Bonomi hosszas tárgyalások után végleg lemondott a miniszterelnökségről. Az új olasz kormány összetételéről még mindig folynak a tanácskozások. A hat vezető politikai párt tárgyalásra ült össze, hogy megoldják a rendkívül akuttá vált belpolitikai válságot. Bonomi utódjaként De Gasparri keresztény demokrata politikust, helyetteseként pedig Pietro Nenni szocialista vezetőt emlegetik.

Megalakult a japán „Volksturm”

MELBOURNE, június 13. (Rádió.) Japánban elrendelték a hazai őrsg felállítását. Ebbe a fegyveres szervezetbe besoroznak minden 61 évesnél fiatalabb férfit és 45 évesnél fiatalabb nőt.

Eltávolítják Szíria területéről a francia csapatokat

LONDON, június 13. (Rádió) Apárisi rádió közölte, hogy a francia csapatok kivonása Szíriából rövidesen teljesen befejeződik.

A francia polgári lakosság, a tisztviselők, papok, tanárok és a katoná-

tisztek családjai utban vannak Szíriából Libanon felé. A repülőtereket most kizárólag a francia polgári személyek elszállításának szolgálatába állították. A francia csapatok a városokat és Dzsebel-Druz vidékét már majdnem teljesen kiürítették.

A csehszlovák kormány megkezdte a németnyelvű lakosság felszámolását.

MOSZKVA, június 13. (Rádió.) Prágai híradás szerint a csehszlovák kormány határozata értelmében egész Csehszlovákia területén bezárták a német iskolákat és más német tannyelvű intézeteket. A szudeta területen előkészítették a német lakosság kitelepítését.

A svédországi hitleriták aknamunkájáról rántja le a leplet a „Vörös Csillag”

MOSZKVA, június 13. (Rádió) A „Vörös Csillag” című nagy moszkvai lap rendkívül érdekes vezércikkben leplezi le a svédországi hitlerista aknamunkát. A cikk megállapítja, hogy a német fegyverletétel után a svédországi német hitlerista szervezetek illegálisba, vagy fél illegálisba mentek át. Egyes szervezetek bejelentették feloszlásukat, így a „Hitlerjugend” és a „Német Nők Szövetsége”, mások pedig politikamenteseknek nyilvánították magukat. A valóságban azonban valamennyi tovább folytatja aknamunkáját a svéd fasiszta szervezetek, elsősorban a Svéd-Német Társaság támogatásával. Hitler ügynökei sajtójukban, melynek irányítója Freiberg, a „Svenska Dagbladet” volt berlini tudósítója, nap-nap után újabb rémjeséket koholnak Németország bolsevizálásáról.

Egyes svéd haladó beállítottságu politikai körök felhívták a kormány figyelmét a hitleristák mesterkedéseire, mindeddig azonban semmiféle óvintézkedésre sem került sor.

TÁVOLITSUK EL A FERTŐZŐ GÓCOKAT

Írta: Mikó Gábor

Ismerve a magyar és román népet, irodalmát és történelmét, könnyű rámutatni azokra az erőkre, amelyek elősegítik vagy akadályozzák a magyar-román testvériesülést.

Az orvos csak úgy tud gyógyítani, ha a betegség csiréit ismeri. Nekünk is tudnunk kell, melyek azok a fertőző gócek, amelyek a román-magyar viszonyt mérgezik, hogy azokat mi is elháríthassuk egy egészségesebb társadalom megszületésének az útjából. Ezért előbb azokra az okokra mutatunk rá, amelyek még mindig útjában állnak a magyar-román barátságoknak.

1. Az első ok annak a múltnak a kísértése, amikor egyszer egyik, máskor a másik nép vezetőrélege ütötte-verte, kizsákmányolta, földig alázta a hatalomtól megfosztott másik népet. Szándékosan felejteni nem lehet. Az okozott fájdalmakat csak az idő fogja meggyógyítani és az a tudat, hogy ezeket nem a demokrácia, hanem a fasiszmus okozta.

2. Másik ok a sovinizmus, a nemzeti elfogultság, amely a múltban a történelmet meghamisította, úgy hogy magasabbnak, felsőbbrendűnek nevezte saját népét, a másikat pedig csöcseléknek, hordának, s minden rosszat a szomszéd nép rovására írt, azt is, amit nem az követett el. Például maga Groza Péter mutatott rá arra, hogy Horiát, Cloşcăt és Crişant nem a magyarok, hanem a németek végeztették ki, mint ahogy a németek állították szembe velünk a szabadságharc idején 1848-ban a nemzetiségeket.

3. Ma a sovinizmus, mint reakció jelentkezik magyar és román részén, kölcsönösen erősi, sőt kész segíteni egymást, csak hogy elvesztett hatalmi helyzetét és a nagybirtokot visszaszerezze. „Ime, ilyenek a románok” vagy „Ime, ilyenek a magyarok” — hangoztatják a reakciók és jogcímet keresnek arra, hogy ők még olyanabbak legyenek.

4. Negyedik akadály a türelmetlenség, a csodavárás, a bizalmatlanság, a szűk látókör. Aki ezt jellemzi, azok máról-holnapra szeretnének megvalósítani mindent, nemlétező segítségben bíznak, (mindkét oldalon), a jószándékot is félremagyarázzák és mivel rövidlátóak, nem látják a fától az erdőt, a részletkérdésektől a nagy összefüggéseket, a nagy távlatokat, amelyeknek a fényénél a mi kis és nagy kérdéseink mind megoldhatók.

5. Végül valóban vannak bajok, panaszok, de hol van Európában az a hely, ahol nincsenek bajok és panaszok? Új világ, új társadalom születik, már pedig a vajudás mikor nem járt fájdalommal, önmegtartóval, áldozattal?

Ezek után nézzük meg az érem másik oldalát. Vizsgáljuk meg azokat a tényezőket, amelyek a magyarokat és románokat békés együttélésre, sőt együttműködésre determinálják.

1. Először ismét a múltat említjük, amely nemcsak elválasztott egymástól, hanem egyesített is. Gondoljunk itt arra a számos történelmi kapcsolatra, amikor magyar és román jobbágyok együtt küzdöttek jogukért, amikor erdélyi fejedelmek, magyar királyok szövetségre léptek a román vajdakkal, amikor román és magyar politikusok dunai konföderációról tárgyaltak. Szemünk előtt le-

begnek a kulturális kapcsolatok is, amikor erdélyi fejedelmek és nemesurak saját költségükön román nyomdát állítanak fel, és román nyelvű könyveket adnak ki és román iljakat külföldre küldenek tanulni. Jókai, Petőfi a magyarok követe a románoknál, de ugyanezt a szerepet töltik be nálunk Coşbuc, Eminescu és a többiek.

2. Vérségileg köti össze Erdély két népét az asszimiláció. Eddig mindkét fél csak arra hivatkozott, hogy mennyit vesztett, de arról hallgatott, hogy mennyit nyert. Ma megmondhatjuk, hogy az asszimiláció kétoldalú jelenség. Románok is, magyarok is nyertek is vele, nemcsak vesztettek. Mi hálásak vagyunk a román népnek, hogy Hunyadi Jánost és sok székelyföldi, elmagyarosodott román adott nekünk, viszont mi is sok értéket adtunk a román népnek. Erdélyben, Moldvában, Bukarestben és a Mezőségen. Ma még szokatlanul hangzik, hogy keveredés, egymásbaolvadás állt a magyar és román nép egy tekintélyes része vérségileg azonos a másik néppel, pedig bizony a magyarok egy részében román vér folyik és fordítva.

3. Vérségi rokonság születik a két nép között a véges házassági átalakítások révén. Ezekből ne egyházi tragédiák szülessenek, mint a faszizmus idején, hanem legyenek ezek a családok egyenrangú felek kis, békés társadalma, amely elősegíti, szimbolizálja a nagy házasságot is, amely a demokratikus románság és magyarság között létre kell, hogy jöjjön.

4. Közlebb hozza a román a magyarhoz a közös szenvedés, a közös börtön (Doftána, Karakál) vagy a dunántúli internálótáborok, ahol a magyar és román demokrata a faszizmus minden poklán át még inkább egymásra találtak.

5. Román-magyar szövetséget szövegelt meg a MADOSZ és Ekésfront szövetsége, amelyet 1932-ben kötöttek, amely a diktatura idején is kiállta a próbát és kiállja ma is. Ezt a szövetséget az idő igazolta és igazolni fogja ezután is.

6. De közös ami megalkozott a dozatunk is, amelyet Szatlingradnál és Voronyezsnél egymással versenyezve hoztunk Hitler imperialista politikájáért, közös a mi keserves kiábrándulásunk a faszizmusból, mint ahogy közös volt a mi gyarmati sorsunk is a németek uralma alatt.

7. A földrajzi adottság, a geopolitika szintén egymásra utal minket. A népek tengerében mi nemcsak egymás mellett, hanem szétválaszt-hatatlanság összekeverve élünk. Nekünk — románoknak és magyaroknak — itt élünk, halunk kell.

8. Néprajzi adottságok is sok közös vonás mutatnak: zenés nép, népdalban, népművészetben, népművelésben. Gondoljunk arra, hogy Balassa Bálint román dallamokra írt verseket, hogy a Manole m-steről és Kómi-yes Kelemenről szóló balladákban a nép életföldözata ugyanaz, a csodaszarvas, illetve a bölény vezeti a magyarokat, Dragos vajdát új hazába.

9. További indíték a mai politikai helyzet. Eddig mindig a kisebbségi sorsban lévő nép nyújtotta a kezét az államhatalommal rendelkező nemzet felé. Ma egyenjogúságról beszélünk és mint egyenrangú népek akarunk testvériesülni. Sőt, ez a szándék először Groza miniszterelnöktől, tehát az államhatalom képviselőjétől hangzott el, és pedig nemcsak az erdélyi, hanem az egyetemes magyarság felé, amely örömmel fogadta a feléje nyújtott békejobbot.

Különböző fajú és nyelvű népek békés együttélésére külföldi példákat

is hozhatunk fel, így a Szovjetuniót és Svájcot. Mindkét országban a demokrácia biztosítja az egyetemes népek egyenjogúságát. Ami itt vagy ott, ekkor vagy akkor lehetséges, az mindenképp és ma is megcélmentheli, tehát itt a demokrácia biztosítja, pedig kedvező mai helyzetében első sorban Erdélynek kell jó példát mutatnia.

Mi lehet nálunk a biztosíték a román-magyar együttműködésre?

1. Az orosz-román fegyverszünet, melynek egyik követelménye a demokrácia Romániában.

2. Sztalin marsall és Groza Péter miniszterelnök táviratváltása, mely biztosítja a nemzetiségek jogait.

3. Groza Péter, Luka László s mások személye, akik őszintén hűvei a magyar-román barátságnak.

4. A román demokrácia, mely bebizonyította irántunk való jóindulatát a Maniu-gárdisták gyilkolásai, a földvári haláltábor borzalmai idején.

5. A magyarországi demokrácia, amely a régi sovinszta-imperialista uszítás helyett Románia, Jugoszlávia és Csehszlovákia felé a legteljesebb megértést hirdeti.

6. Végül az erdélyi román és magyar munkásság, amely falun és gyárakban, pártokban és szakszervezetekben már eddig is szaktalan jelet adta a megértésnek és együttműködésnek és továbbra is záloga és biztosítéka a békének, így a magyar-román békének is.

Ma általános munkaszünet

Lobogózzuk fel házainkat a szabadságért elesett hősök emlékére!

A hősök sírja felett hajt fejet ma a véres hadak útjára annyiszor rátevédt emberiség. Ott pihennek azokban a sírokban a Vörös Hadsereg elesett hősei, akik a legáldozatosabb szarnokság frontját törték át, hogy megnyissák előttünk az igazabb embérség, a demokrácia világát.

Ma, amikor hátaltel szívroval idézzük szemünk elé megigazuló életünk hőseinek sírját, gondolkodni kell azokra a katonasírokra is, melyekben azok a katonák pihennek, akik, mind belehajszolt áldozatok, a szabadság elleni romboló háborúban hullottak el. Családtagjaink, rokonaink, ismerőseink porladnak olyan katonasírokban, melyek előtt magunkba kell szállnunk, hogy aztán követelve kérdjük: Ki tette ezt velünk? Ki a felelős azért, hogy szeretteink gyávan áldozatul dobattak a leggyűlöltebb szarnokságnak!

Esküdjünk bosszút sírjuknál és ígérjük meg, hogy soha, de soha nem fogjuk engedni többé, hogy vérünk, vagy szeretteink vére a szarnokság szolgálatába hulljon. Enyhítse álmukat és vigasztaljon minket is meg az a tudat, hogy azon a földön, mely hőst és áldozatot egyaránt befed nyugalommal a mai Hősök Napján, már nem fenyeget többé a háború pusztítása. A sírok felett épül már a béke korszaka.

DERZSI SANDOR

A kolozsvári rendőrség az alábbi rendeletet adta ki a Hősök Napjával kapcsolatban:

Csütörtökön, a Hősök Napján, az összes üzletek zárva tartandók. Kivételek képeznek az élelmiszerárnyújtással foglalkozó üzletek, valamint a piac, azonban ezek is csak délelőtt 10 óráig árusíthatnak.

Csütörtök, a Hősök Napja, törvényes ünnepnap.

Minden házat fel kell lobogóztatni a nemzeti színekkel s lehetőleg a szövetséges nemzetek színeivel is. A román zászló mellett a magyar zászlót is ki lehet tenni, de kizárólag magyar zászló kitűzése tilos.

Lapunk következő száma az ünnepi munkaszünetre való tekintettel szombaton reggel rendes időben jelenik meg.

Franciaország nélkül nem lehet felépíteni a békét

— mondotta De Gaulle

PÁRIS, június 13. (Rádió) De Gaulle tábornok, francia kormányelnök Normandiában beszédeit mondott.

— Igaz, hogy Franciaország ma nehéz helyzetben van — mondotta De Gaulle — de ez nem lesz mindíg így, s igen helytelen lenne, ha jelenlegi gyöngesége miatt lenéznék. A békét Franciaország beleegyezése

és közreműködése nélkül nem lehet felépíteni. Jelenlegi nehéz helyzetünk ellenére határozottak kell, hogy maradjunk. A franciák tudják, hogy mit akarnak s bátorssággal azt határozottan megmondják, hogy a franciák a békét akarják. Eddig is sikerrel oldottuk meg összes nemzetközi politikai nehézségeinket — fejezte be nyilatkozatát De Gaulle

tábornok. A francia birodalmi politikának igen érdekes eseménye, hogy Marokkó szultánja, Szidi Mohamed a „Gloire” nevű cirkálóval utrakelt Franciaország felé. A marokkói szultán De Gaulle meghívásának tesz eleget.

Megállapították a házfelügyelők és háztartási alkalmazottak munkabéretét

KOLOZSVÁR, június 13. A Szakszervezeti Tanács az általános fizetésrendezés keretében a házfelügyelők és háztartási alkalmazottak szakszervezetével egyetértésben a házfelügyelők és háztartási alkalmazottak munkabéretét a következőképpen szabályozta:

Házfelügyelők: kapukulcs havonta 750 lej, kapunyitás 12 óráig 40 lej, 12 óra után 80 lej, háznyitás 5 százalékos illeti meg őket. Szemétpénz szoba és konyhánként 100 lej, minden takarító eszközt és villanykörtét is a házigazda vagy gondnok köteles adni. A kapukat este 10 órakor zárják nyáron.

Háztartási alkalmazottak: házfelügyelő havi bére 20.000 lej, mindenes, aki főz és mosást is vállal 15.000 lej, mindenes, aki nem főz 13.000 lej, bentlakó szakácsnő 15.000 lej, bejáró szakácsnő 13.000 lej, bejárónő napidíj 1.500 lej, mosónő napidíj ötszöri étkezéssel 1.800 lej, bejárónő egész napra és kintlakással 15.000 lej, és 1500 lej lakbérpótlék, bejárónő reggel 7 órától délután 3 óráig 13.000 lej. Nevelőnő idegen nyelv- és nevelőnői képzettséggel 20.000 lej, gyermekpesztra 11.250 lej, szobaleány: 10.000 lej, fiatal mindenes, 14—16 éves korig, aki nem főz és nem főz 9.000 lej, bejárónő reggel 7 órától 11 óráig 8000 lej.

A háztartási szakmában is alkalmazni kell a munkatörvényt, mely szerint a munkásnak ha egy évi szolgálatát már van, de 3 évet még nem töltött be 7 napos fizetési szabadság jár. A 6 napos munkabéret

betartása kötelező, az egynapos pihenőt két félnapon kell kiadni, éspedig csütörtök és vasárnap délután 3 órától este 10 óráig.

Felhívjuk a háztartási alkalmazottak munkaadóit, valamint a házigazdákat, illetve házigazdónokok figyelmét, hogy a fenti határozatot tartsák be. A szakszervezet ellenőrizni fogja ezeknek a határozatoknak szigorú betartását. A bérrendezés június elsejétől érvényes.

Megkönnyítették a bejelentéseket

KOLOZSVÁR, június 13. A lakásbejelentéssel kapcsolatban a közönség részéről az utóbbi időben egyre több panasz hangzott el. Napon keresztül vértakoztak itt az emberek, hol idő hiányában nem tudja elintézni a bejelentést.

Felkerestük a népesedési hivatal vezetőjét és a közönség nevében kértük, hogy könnyítsék meg a bejelentés gyakorlati lebonyolítását. A hivatal vezetőjének felvilágosítása szerint a bejelentést nem szükséges személyesen elintézni. Elvégezheti bármely megbízott személy is. A bejelentéshez szükséges a régi bejelentés vagy polgári személy nyilatkozata. Ennek hiányában születési bizonyítványt kell felmutatni. Ezenkívül szükséges még munkaadói igazolvány, népszámlálási lap, vagy választási igazolvány annak bizonyítására, hogy az illető nem volt elmenekülve. Aki bármilyen ok

miatt elmenekült annak idején, annak a politikai rendőrségen is jelentkeznie kell. Mindazoknak, akik nem Erdély területén születtek, fel kell mutatniuk állampolgársági bizonyítványukat is. Az újszülöttek és nagyobb gyermekek is bejelentési kötelezettség alá tartoznak. Ehhez születési bizonyítvány felmutatására van szükség.

Szék község a zsidó deportáltakért

SZÉK, június 13. A Magyar Népi Szövetség széki tagozata az Ekések Frontja helyi szervezetével karöltve gyűjtést indított a hazatérő zsidó deportáltak megsegítésére. A jó eredményeképpen a falu lakossága az alábbi használati tárgyakat juttatta el a szamosújvári Zsidó Népközösséghez: 14 drb. pokróc, 63 szalvéta, 25 asztalterítő, 17 párnátok, 28 törülköző, 64 lepdő, 54 párnahuzat, 11 szalmazsák, 1 ing és 1 alsónadrág.

Szék község lakossága több esetben is példát mutatott a testvéri megsegítés terén. Hasonló módon segítették meg a falu szegényeit, de nem zárkóztak el akkor sem, amikor az erdélyi hazatérőket kellett megsegíteni. A község dicséretére válik az is, hogy a faluban a legnagyobb egyetértésben élnek a románok és magyarokkal.

Autóbusz indul

kizárólag csak szombaton reggel fél 6 órakor

Kolozsvár - Torda - Enyed - Gyulafehérvár - Nagyszében

és ugyanaz nap jön vissza.

Indulás a főposta háttámasz autóbusszállomáról.

Jogelövétel

Az első szovjetdráma Kolozsvárt

Kornejcsuk Platon Krecset-jének
bemutatója

A Kolozsvárt először bemutatott szovjet dráma mindenképpen jól választott mű volt arra, hogy közelebbi fogalmakat adjon arról a világról és arról az emberi közösségről, melyben fogant. Kornejcsuk, mint jórevő ukrán drámaíró, s egyszersmind fiatal szovjet államférfi, minden mondanivalójával a megújult társadalom eszményeit és válmait, küzdelmeit és diadalmait hirdoztatja. Ennek tudomásulvételével igyekeztünk ki-kiszűrni a helyzeteknek a szovjet-közösségben kelt — bizonyára gazdagabb és másabb — visszhangjait, hogy belőlük értsük meg igazán a darab rejtett mondanivalóját, nevelő és buzdító célzatait is. Azaz: igyekeztünk általánosságban vissza-következtetni a szovjet életre.

Síms, kibontakozott, szinte tapinthatóan, egy éppen hőskorát élő emberi közösség problematikájára, élményköre s mindez a jó és a rossz, a fény és az árny ádáz párharcába sűrítve, melyből — a ez a darab legfőbb tanulsága — a jó társadalomban csak a jó kerülhet ki győztesen! Valaha a máregény- és drámahőseink is így tudták — a társadalom eszményeit kifejező író jóvoltából — angyalként megküldezeni az ördöggel, Várhídy Szilárd Fátia Neagrával, Szentivány a gaz Spadassinnal — hisz az alkori magyar társadalom a szabadságharcot előkészítő reform-társadalom volt.

Különösen megragadott a bátor kritika — csak egy öntudatos szovjet politikus-író lehet ilyen szókimondó —, mellyel a politikai strébert, a nem hivatásának élő karrieristát pellengérezte ki. Hasonlóképpen emlékezetes marad a hómikusan tulbuzgó, szakképtelenség nélküli mozgalmi nő alakja, akit az egészségügyi szolgálat főnöke személyében állított elénk.

A nagy, természetes szovjet-kiválasztás folyamatának hű tükré az írásmű, a tisztulása, mely a salakot fölényesen, nagy ereje tudatában seprti ki magából. De az emberiességet és megbocsátó nagyvonalúságot is példázza, amikor Arkadijt, a felkopott állu szélhámost nem rekeszti ki végleg a közösségből, hanem a megbánás ígért adva ajkára, megajándékozva az új élet kezdésének emberi vágyával.

A darab középpontjában, a szovjet-társadalomnak mintegy jelképes alakjaként, a szovjet orvos, Platon Krecset áll, aki munkásságát az emberélet meghosszabbítását célzó kísérletezésre adta. A cári világ statisztikái szerkallják, melyek az átlagos emberi életkort nőknél 32, férfiaknál 31 évszámra tartják számon. Mintha Csehov Asztrov-doktorának, a szteppék sarában fildokló, nagyszándéku, de a korszak sötétsége miatt elhanyagolt körvornak a szovjet társadalomban monumentálissá teljesedett alakját látnók benne viszont!

Platon Krecset heroikus jellemének sötét ellenpárjaként alkalmazza az író Arkadijt, a könnyű karrierre vágyó ficsur remekül megrajzolt alakját. Aljassága és kicsinyesége mintegy kiemeli és megnöveli az emberiségért küzdő vetélytárs jellemét.

A végrehajtó Bizottság elnökének, Berestnek alakjában Kornejcsuk a szovjet nép haladásáért élő-haló, igazságszerető és családok által félre nem vezethető, erélyes és mégis szelíven melegsziú politikust állította a néző elé.

De a darab legirodalmibb alakja mégis egy mellékszereplőben testesül elénk, az öregedő orvos, Terente Oszipovics személyében, akit az író egy becsületben megduszult ember bölcs tapasztalatait mondattal. Ő képviseli a darabban a kedélyt, a bölcs humort és mértéktartást.

Az építész, Lida a két férfi küzdelmének elmélyítője és drámaívá fokozójaként kerül szervesen bele a darabba. A selejtesből a nemes felé forduló nő alakját képviseli. Itt-ott azonban kicsik a nagy küzdelem lényeges elemei közül...

A bukaresti Nemzeti Színház együttese valóban fővárosi játékstílussal áll a szovjet író elképzeléseinek szolgálatába. Nem tudjuk megállapítani, hogy a szovjet-hazabéki előadásokat utóérte-c, s azt sem, hogy hol változtatott a jellemeken, azt azonban éreztük, hogy a szerepek általában biztos kezekben vannak. Az alakítások közül C. Marton öreg orvosa és Gingulescu Arka-

Visszatérnek a hadifoglyok

A Szovjetunióból elindított első csoport rövidesen megérkezik

BUKAREST, június 13. Az 1944 augusztus 23 utáni alakult kormányok reakciói állandóan szabotálták a fegyverszüneti egyezményben vállalt kötelezettségeket és emiatt egyre késett a Szovjetunióban lévő hadifoglyok hazaszállításának a megkezdése. A sötét reakció erőinek bukása után a Groza-kormánynak óriási erőfeszítéseket kellett tennie, hogy rendet teremtsen az országos zűrzavarban, fejlődésképes államgépezetet indítsion meg, letörje az itt lakó népek békéjét és a közélet

rendjét zavaró fasizta elemek mesterkedéseit, megindítsa a gazdasági újjáépítést és az ország állandó demokratizálásának útján végre megteremthesse azokat az előfeltételeket, amelyek nélkül a fegyverszüneti egyezménybe foglalt kötelezettségek becsületes teljesítése el sem képzelhető.

A Szovjetunió a Romániával kötött gazdasági és kereskedelmi egyezmény nagy feltűnést keltett, számunkra rendkívül kedvező feltételeiben már kifejezte bizalmát G-za Péter kormánya iránt. A

szomszédos nagy munkássággal most újabb jelét adta bizalmának. Megkezdődik a Szovjetunióban lévő hadifoglyok hazaszállítása. A különösen nehéz közlekedési viszonyok ellenére máris jelentős számú fogolycsoportot indíthattak el az ország felé. Az első csoport rövidesen megérkezik és eljön a pillanat, amit annyi szülő, hűves, gyermek és testvér hiába várt Sznatescuék és Rădescuék uralma idején, a boldog találkozás pillanata.

„A visszatért román tisztviselőket az örök erdélyi szellem hatja át”

— mondotta Stoica János dr. főjegyző a kolozsvári magyar és román városi tisztviselők ismerkedési estélyén

KOLOZSVÁR, június 13. Kedden este meglehangulatu ismerkedési estét tartottak az Unió-étteremben Kolozsvár város román és magyar nemzetiségű tisztviselői. Az ismerkedési esten mindkét részről teljes számban vettek részt a tisztviselők. A román-magyar testvériség melletti tanúságtétel, a két nemzetiségű tisztviselők összehangolása volt az estély célja és ez nemcsak a mindkét rész-

ről elhangzott beszédekben, hanem a fesztelen társalgásban, énekekben és táncban is kifejezésre jutott. Magyar részről Dán István alpolgármester beszélt az első ilyen jellegű találkozó jelentőségéről, rámutatva a két nép kibékülésének, valamint a tisztviselői feladat maradéktalan teljesítésének óriási jelentőségére az új, demokratikus közigazgatásban. Román részről Stoica János dr. főjegyző

válaszolt, hangoztatva, hogy a visszatért román tisztviselőket az örök erdélyi szellem hatja át, amely hosszú évszázadokon át begyökerezett a román és magyar lelkekbe egyaránt. Nagy tetszéssel fogadott beszédét a Szózat korszertüsitett szavaival fejezte be:

— Áldjon vagy verjen sors keze, itt együtt élünk és együtt halunk meg.

Országos Petőfi-hetet

rendez júliusban a Magyar Népi Szövetség

Megállapították az idei segesvári Petőfi-ünnepségek programját

A legnevesebb magyar, román és szláv művészeket hívják meg Segesvárra

KOLOZSVÁR, június 13. A Magyar Népi Szövetség országos közművelődési bizottsága kedden délután Balogh Edgár elnökletével értekezletet tartott s megvitatta az idei Petőfi-ünnepségek kérdését. Az értekezleten részt vett Kurkó Gyárfás, a MNSz országos elnöke, Hadházy Sándor tankerületi főigazgató, Kós Károly főiskolai tanár, az írók közül Szentimrei Jenő, Nagy István, Méltusz József és Kiss Jenő, továbbá Márkos Albert zenetanár, Nemes István dr. újságíró s a tanítóság részéről Incze János szolnokdobokai tanfelügyelő és Székely Mihály közművelődési megbízott.

Az értekezlet tudomásul vette, hogy a Magyar Népi Szövetség Petőfi halálának 96-ik évfordulója alkalmával Segesvárt országos ünnepélyt rendez. A jelenlévők részletesen kidolgozták e nagyszabásúnak ígérkező országos ünnepély tervét. E terv szerint minden romániai magyar ének-

kart felszólítanak a részvételre és számukra közös Petőfi-dal kottáját küldik szét. Közösen énekelnek el az énekkarok hat Kodály-feldolgozta népdalt is, amelyek kottáját szintén eljuttatják a dalosokhoz. Az előkészületek során a Józsa Béla-Athenaeum kiadja Józsa Bélának 1939-ben megjelent füzetét Petőfiről, s a Magyar Népi Szövetség is megfelelő nyomtatvány alakjában küld szét irodalmi anyagot, hogy a segesvári országos ünnepséggel egyidőben minden faluban és városban megünnepelhessek a világszabadság költőjének emléknapját. Maga a segesvári ünnepség július 28-án, szombaton és 29-én, vasárnap zajlik le, míg a vidéki ünnepségek megrendezésére egész „Petőfi-hét” áll majd rendelkezésre.

A segesvári ünnepségekre a Magyar Népi Szövetség meghívja a munkásságát a kormánytól s a kormánytól, valamint az irodalom és művészet magyar, román és szláv képviselőit.

Az ünnepség első napján a fehéregyházi tömegszíni hangzik el ünnepi beszéd. A sirt minden vármegye magyar küldöttsége megkoszorúzza. Innen a küldöttségek Segesvárra vonulnak, ahol az énekkarok és zenekarok szabadtéri hangversenyt rendeznek a vár ama helyén, ahol Petőfi szobra állott. A segesvári színházteremben a dunavölgyi népek testvérisülésének szellemében aznap este Petőfi-ünnepély zajlik le a legnevesebb magyar, román és szláv művészek bevonásával.

Vasárnap ünnepélyes istentiszteleteket tartanak, majd a segesvári sporttérre a munkás és földműves ifjuság néptáncokat és népjátékokat mutat be. Az ünnepélyre a háromszéki székelyek hozzák Gábor Áron ágyuját, a nyikómenti székelyek ősi lovasjátékot mutainak be s elhozzák a sírhöz a régi 48-as zászlókat is.

Az értekezlet Kós Károly, Méltusz József és Szentimrei Jenő személyében bizottságot küldött ki Segesvárra, ahol a Magyar Népi Szövetség helyi tagozata már megkezdte a nagyvárnyu ünnepségek előkészítését. A bizottság helyszíni szemlét tart, hogy az ünnepségre felvonuló tömegek megfelelő módon elhelyezkedjenek mind szállás dolgában, mind pedig a felvonulásokon és előadásokon is.

Tíz vagon gyapot kerül szétosztásra a földművesek között

BUKAREST, június 13. A Szovjetunióból legutóbb érkezett 21 vagon gyapottól 10 vagonnyi mennyiséget fonal formájában a földművesek között osztanak szét. A gyapottalalak ellenértékét nagyjából részben gabonamennyiséggel beszállítatni. Ez a csereművelet egyrészt jelentősen hozzájárul az érzéktelre irányuló törekvésekhez, másrészt gabonataralalok, készletek összegyűjtését segíti elő.

dij-a volt a legmeggyőzőbb. Platon Krecset alakítója, C. Neacsu egy éstehetség darabosságával ugyan, de rokonszemesen küzdött a nehéz szereppel. E. Cozachevici a Lida alakját, érzsünk szerint, nem tudta kellőképpen meleggé és teltszívűvé tenni. I. Radu személyében azonban, Berest elnök alakításában, a valaha látott legna-

gyobb férjszínészek egyikét ismertük meg. A kisebb szerepekben kitűnt Ana Luca, Nelly Dordea és Victoria Corcion tökéletes érettségű játéka.

Az előadás hibátlan kidolgozása és biztosságán meglátszott a sok bukaresti előadás színvonalára.

JÓSELY ZOLTÁN

Iró a Hadak Utján

Asztalos István, az erdélyi munkásnép munkásból lett, országszerte ismert írója, az „Elmondja János”, az „Ülesztendő” című regények, az „Üröm” című novelláskötet és a „Fekete Macska” című dráma szerzője, jó egyévi távollét és rengeteg viszontagság után nemrégiben hazakerült Kolozsvárra. Nekünk, akik az általános mozgósítás következményeit szerencsésebben usztuk meg és sikerült itthonmaradnunk, fájdalmas volt a katonasors szenvedéseiben vergődő írójárásra gondolni, Asztalos Istvánra, aki nagyon de nagyon meggyőződése ellenére sodródott el a hadakkal. S amikor az járta meg az agyunkat, hogy Asztalos István — hiszen hónapokig nem adott életjelt magáról — tán már el is pusztult valahol, életünk hirtelen megkeseredett, torkunk elszorult és szégyelljük, hogy lélekzünk, hogy élünk.

Amióta azonban ismerjük viszontagságainak naplójegyzeteit, csodálattal vegyes írói irigységgel nézünk fel Asztalos Istvánra, akit írói ébersége a legveszedelmesebb helyzetben sem hagyott cserben, bizonyítván, hogy az igazi író a pokolban is író, s túlélő szemtanúja lehet a legborzalmasabb összeomlásnak.

Szovátától Szombathelyig sodródott a „Hadak Utján”, mindvégig a toll és nem a fegyverek harcosa, míg végre sikerült alkukatól „tereszterően elszakadnia”. Eközben megélte a fasiszta összeomlás minden fokát, szemtanúja lehetett a magyar urirendek futásának, a németek és a nyilasok őrijöngésének, találkozhatott a bujdosó magyar írókkal — majd Budán megélte a felszabadító Vörös Hadsereggel való találkozást.

Ha a múlt században élénk, Asztalos István ezt a címet adhatná feljegyzéseinek: Minden Poklokon Keresztül — mert az író a Hadak Utján valóban olyan, mint egy pokoljáró visszaemlékezése.

A rendkívüli érdekességű, történelmi tanúságszámba menő feljegyzések kiadói jogát a Világosság megszerezte s folytatásokban fogja olvasóinak rendelkezésére bocsátani. Az első közlemény a Világosság vasárnapi számában jelenik meg. Kiváló íróknak erre az új jelentkezésére már most felhívjuk olvasóink figyelmét.

*

Taggyűlést tart ma délután 6 órakor a Magyar Népi Szövetség VI. kerületi tagozata a Schul-kendőgyár helyiségében. Minden kerületi tag jelenjen meg. A nagyjelentőségű kerületi gyűlésen Dán István alpolgármester és Döry Erzsébet, a MNSZ elnöknője tartanak előadást.

Az újságírók szakszervezetének felhívása. A kolozsvári hivatásos újságírók szakszervezetének vezetősége ma, csütörtökön délután 3 órai kezdettel Jókai-utcai helyiségében értekezletet tart. Tárgyszorlatban szerepel az új munkaprogram kidolgozása, a műsoros rendezvények megbeszélése, a szakszervezeti helyiségek szükség szerű felhasználásának kérdése és az új tagnévsor megállapítása. Kérjük a szakszervezet tagjait, hogy a vezetőségi értekezletet követően fél 4 órakor jelentkezzenek tagsági könyveik átvételére. Mindenki hozzon magával 8x6 cm. méretű vagy ennek megfelelő fényképet, amelyet a tagsági könyvhöz csatolunk.

(*) A gépihurkolók és fehérnemű készítőik szakosztálya június 15-én délután 3 órakor az ipartestület helyiségében fontos gyűlést tart. Minden tag saját érdekében jelenjen meg. 8712

A Husiparancsok Szövetsége vasárnap, folyó hó 17- n, délután 3 órai kezdettel **Jókai-könyvtáru leadeletutáni** rendez a szövetség székházában, Kriza-utca 16 alatt, melyre szeretettel meghívjuk a vendégeket.

H I R E K

VILÁGOSSÁG

Politikai napilap. Megjelenik hétfő kivételével minden nap Szerkesztő: BALOGH EDGAR

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kolozsvár Brassai-utca 7. Távfeszélő 258. Előfizetési díj egy hónapra 1000 lej. Apróhirdetések szavanként 30 lej, legkisebb hirdetés 300 lej. Álláskeresőknek szavanként 20 lej, legkisebb hirdetés 200 lej. Cim a kiadóban és jelíges hirdetéseknel 30 lej pótdíj fizetendő. Keretes hirdetések négyzetcentiméterenként 80 lej. Szövegábrítás (hírek között) szavanként 80 lej. Nyilttér szavanként 100 lej. **Kéziratok megőrzésére vagy visszaküldésére nem vállalkozunk.**

Az iparügyi minisztérium felhívja az iparvállalatokat, hogy június 20-ig közöljék a minisztériummal (Serviciul Secretariatului Technic Bukarest), hogy vállalatuknál hány helyet bocsáthatnak és milyen feltételek mellett, gyakorlat megszerzése céljából, a műegyetemi mérnökhallgatók számára.

Kitűnő lucerna- és lóherevetőmagot lehet beszerezni. A szatmármegyei mezőgazdasági kamara közölte, hogy jelentős mennyiségű kitűnő lucerna- és lóherevetőmag van a raktárában, amelyet kilogrammonként 1000-1200 lejért bocsát forgalomba. Az illetékes mezőgazdasági szerveket felhívják, hogy vásároljanak ebből a vetőmagmennyiségből.

(*) Eljegyzés. Leiner Magdus és Zsukan Sándor jegyesek. Minden külön értesítés helyett. 8690

Kézre került a Gestapo budapesti fő kémnöje. Budapestről jelentik: Jó fogást csinált a budapesti politikai rendőrség. Elfogta Merhal Eugéniát, a Pester Lloyd volt munkatársát, aki a Gestapo egyik legveszedelmesebb besugója és kémnöje volt. Elfogatá-akor számos fényképet és iratot találtak nála.

Felvételi vizsgák az unitárius gimnáziumban. Az unitárius gimnáziumban az I. osztály felvételi vizsgáját június 27-28-án tartják. Felvételi vizsgára jelentkezhetnek a legáltalabb négy elemi osztályt végzett tanulók. Jelentkezni lehet június 15-25 ig minden nap 8-1 óráig. A vizsgadíja 600 lej.

A rendőrfőkapitány felhívása. A III. kerületi utcabizalmiak június 18-án (hétfőn) délután 5 órakor jelenjenek meg a III. kerületi rendőrségen fontos megbeszélésre.

A náciizmus ördögi réme

XII. Pius pápa rádiószózatában — amelyről lapunk is idejében megemlékezett — a többi között a következőket mondotta:

„A náciizmus ördögi réme ellen az Egyház gálat akart emelni. A háboru folyamán sohasem szüntünk meg tiltakozni a nemzetiszocialista uralom ellen, de tiltakozásaink hatástalanok maradtak. Csak most látjuk igazán, mennyit szenvedett a katolikus egyház a náciizmustól. 2800 lengyel papot zártak a dachau gyűjtőtáborba, ezek közül áprilisban csak 816 volt életben, a többiek elpusztultak. A nemzeti szocializmus egészen a háboru utolsóelőtti hónapjáig alkalmasnak képzelte magát arra, hogy mihelyt megszerzi a katonai győzelmet, egyszersmindenkorra végez az Egyházzal. Hiteles és kétségbevonhatatlan bizonyítékaink voltak ezekről a szándékokról, amelyek egyébként önmaguktól beszéltek a katolikus egyház ellen meg-megismétlődő és egyre növekvő ellenségeskedésről Ausztriában, Elzászban, Lotharingiában és főleg Lengyelország ama területein, amelyeket a háboru folyamán a volt Reichba bekebeleztek. Mindent leromboltak, mindent megsemmisítettek, amit kezükkel csak elérhettek.

Elődünk munkáját folytatva, mi magunk a háboru folyamán sohasem szüntünk meg, különösen üzeneteinkben, szembefordulni a nemzeti szocialista elmélet kérélhetetlen alkalmazásával, amely annyira ment, hogy a legagyafurttabb tudományos módszereket alkalmazta ártatlan emberek kínzására és kiirtására s az emberiség és a keresztény hit követelményeinek, valamint törvényeinek elfojtására.

A Gondviselés másképp rendelkezett. Az egyház sanyargatásai a nemzetiszocializmus kezétől az üldözök hirtelen és tragikus végével fejeződtek be. A politikai foglyokkal most a börtönökből, gyűjtőtáborokból és kényszermunkatáborokból hazafelé özönlik azoknak serege — papoké és világiaké —, akiknek egyetlen bűne az volt, hogy hűségesek maradtak Krisztushoz, atyáik hitéhez és bátran gyakorolt papi hivatásukhoz.

A német népnek, amely most megszabadult eltévelyedésétől, azt kívánjuk, hogy végre találja meg üdvözülését.”

Az iparügyi minisztérium 1653 számú rendeletével felhívja az iparvállalatokat, hogy az iparfelügyelőségnek jelentsek be sürgősen: 1. a német csapatok visszavonulása következtében az ipari berendezésekben okozott teljes vagy részbeni pusztításokat; 2. ezen csapatok visszavonulásakor az ipari berendezésekben leszerelés által okozott károkat. Hasonlóképpen az első és második pont szerint becsülendők fel a Magyarország által Erdélyben okozott károk is. A becsülést a lej mai, megközelítő értékben kell megejtetni.

100.461 LAKOSA VAN ARADNAK. Aradról jelentik: A népesedési hivatal felmutatása szerint Aradon jelenleg 100.461 lakos van nyilvántartva. Ez év január elsején 99261 személy volt bejelentve. Nemzetiségek szerint így oszlik meg Arad lakossága: 53.556 román, 22.886 magyar, 12.191 zsidó, 6351 német, 4533 szerb és 3944 más nemzetiségű. Az állandó aradi lakhellyel rendelkezőkön kívül több ezer személy átutazóként van bejelentve a népesedési hivatalban.

Köszönetnyilvánítás. Hálás köszönetet mondunk mindazoknak, akik szeretettel férjem és drága jó édes apám temetésén részvételükkel fájdalmonkon enyhíteni igyekeztek, valamint a grafikai munkások Gutenberg dalkarának. Özvegy Szabó Gyuláné és leánya.

A magántisztviselők és kereskedelmi alkalmazottak szakszervezete felkéri az alábbiakat, hogy a tisztogatási eljárás lefoytatása céljából június 15-én pénteken délután 3 és 7 óra között a szakszervezet helyiségében megjelenjen sziveskedjenek: Gultmann Ibolya Éva, Gábos Andorné, Elek Erzsébet, Pap Marovich Pirooska, Pintér Erzsébet, Alexy Lajosné, öz.v. Thamó Öljönne, Varga Lászlóné, Varga László, Hódos József, Holunzer Berta és Nagy András. Felkérjük mindazokat, akik fentnevezettek multbeli magatartásával kapcsolatban terhelő adatok birtokában vannak, hogy azt zárt birtokában, olvasható aláírással ellátva, szakszervezetünk titkárságához küldjék be.

Tisztogató bizottság közleménye. A kolozsvári Magyar Egyetem tisztogató bizottsága 1945 június 15-én pénteken délelőlt 11 órakor ülést tart (Mikó-utca 3, gazdasági hivatal II. emelet). Megidézi a következőket: ifj. Patrubby Miklós, Kovács Ilona, Szabó Zoltán, Albon György, dr. Kabdebó Ottó György, Sebesi Zsigmond, Soós Mihályné, dr. Sövényházi Ferenc, Schuller Rudolf, Szöke Katalin, dr. Takács Zoltán, Tulvan Cornel, dr. Kabdebó O. Györgyné, Koszorus Istvánné, dr. Szabó Miklós, Horváth János, dr. Gyulai Zoltán, dr. Vass György, Kacsó Mihály és Ördög Gyula. Nevezettek multbeli magatartását illető bármilyen terhelő adatot, vagy bizonyítékot írásban, vagy szóban fenti címre kell beadni.

UJABBAN HAZATÉRT MAROSVÁSÁRHELYI DEPORTÁLTAK. Marosvásárhelyről jelentik: A „Szabad Szó” közli a Marosvásárhelyre újabban hazatért deportáltak névsorát. A felsoroltakon kívül, a Magyar Népi Szövetség értesülése szerint, igen sok marosvásárhelyi van még urban hazafelé. Ezek Theresienstadtban szállítási eszközök hiányában vagy Karantén alatt vesztegelnek. Megvan rá a remény, hogy őket is mielőbb itthon láthassuk. Május 25-ike óta a következők deportáltak érkeztek haza: Wieder Rózsi, Markovics Helén és Dóra, Friedmann Ernő, Stark Erzsébet és Agnes, Gidáli Sidi és Rózi, Halisz Sándorné szül. Struhl Rózsi, Struhl Veronka, Maierovics Józsefné szül. Hirsch Rezsín, Sajovits Izidor, Berkovics Miksa, Izsák Klára, Pfeffermann Flóra, Pfeffermann Sámuelné szül. Meissner Pirooska, Jakab Lica, Stark Rudolfné szül. Hevesi Márta, Schwartz Helén, Mendel Edith, Salamon Lili, Hirsch Rózsi, Feig Miklós, Lippmann Zoltán, Hellmann Nándor, Fritsch Jenő, Czitrom Sári, Schaffer Józsefné szül. Baruch Malvin, Grün Rella, Weiss Mayer, Klein Kató, Rotstein Aladárné szül. Grünstein Klára, Gersch Judith, Rubin Márta, Rubin Adolfné szül. Gersch Emma, Kohn Hermin, Rubin Manoné szül. Gersch Hilda, dr. Kohn Arminé szül. Grosz Katalin, Fruchter Sarolta, Gonda Imréné, Deutsch Tiborné szül. Kovács Lili, Kovács Erzsébet, Golbmann Róza, Gersch Jakabné szül. Goldenfeld Erna, Vogel Fáni és Dóra, Lázár Helén, Kirilovski Fáni, Heimann Magda és Éva, Neufeld Helén, Efraim Berta, Klein Nándorné szül. Wieder Berta, Josefovits Olga, Szalai Rozália, Neufeld Erzsébet, Szerén, Teréz és Ibolya, Simon Klári, Hubert Dóra, Berkó Ida, Breier Rezsín, Hersch Manó, Klein Izidorné szül. Rosenfeld Karola, Blum Emilné szül. Abraham Eitel, Berkovits Rudolf, Dorner Lajosné, Hirsch Jenőné szül. Bluttner Irén, Grün Pirooska, Pollák Blanka, Hirsch Frida, Grosz Mirjam, Hirsch Adolfné szül. Izsák Rezsín.

A pengő továbbra is érvényben marad Magyarországon. Budapestről jelentik: A spekuláció különféle álhíreket terjesztett a pengő érvényességével kapcsolatban. Ertesüléseink alapján a pengő átcserélésével kapcsolatban a következőket közöljük: az 1000 pengősök beváltásával előállott nehézségek leküzdésére a Magyar Nemzeti Bizottság új 100 pengős névértékű bankjegyeket bocsátott ki. A Nemzeti Bank a forgalomban lévő 1000 pengősöket — ugy a régebbi kibocsátásu magyar, mint a Vörös Hadsereg által kikocsátott 1000 pengősöket — új 100 pengősökre váltja fel. A Nemzeti Bank közölte azt is, hogy június 1-én kezd meg az 1930 VII/1. kibocsátásu 100 pengős, az 1932 XI/1. kibocsátásu 50, az 1930 I/2. és az 1941 I/15. kibocsátásu 20, végül az 1936 XII/22. dátummal kibocsátott 10 pengős bankjegyek átcserélését. Az átcserélés teljes névértékben történik. A vidéki fiókokra vonatkozóan rendelkezés még nem jelent meg, ugyszintén a beváltás határidejét sem állapították meg. Ezideig még csak az új 100 pengős került forgalomba. Az új 100 pengős bankjegyten Mátyás király képe, az Országház és a magyar korona látható.

Mindenkit érdekel, aki a megszállás ideje alatt büntető vagy polgári per részese volt vagy ingatlanra vonatkozó jogügyletet vagy egyezséget kötött.

Most jelent meg külön magyar és külön román nyelven magyarzatokkal ellátva „Az Északkeletben alkalmazandó törvénykezésszól, valamint a magyar megszállás idejében e területen szerzett jogokról” szóló törvényrendelet Ára 300 lej. — Kapható a MINERVA és az „ERDÉLY” könyvkereskedésben.

SPORTÉLET

A Bukarest—Kolozsvar kupamérkőzés

teljesítményei alapján állítják össze az országos válogatottat, amely felvonul a balkáni labdarugó olimpiászra

BUKAREST, június 13. A fővárosi közönség nagy érdeklődéssel várja a Bukarest—Kolozsvar válogatottjai között vasárnap megismétlésre kerülő mérkőzést az Athanasiu-kupáért. Szakörökben és a szurkolók táborában egyaránt az a vélemény alakult ki, hogy ez a találkozó is teljesen nyitott lesz és mind a két együttes egyforma esélyvel indíthatja el a labdát az ANEP-stadionban. A derülátóbb fővárosi szurkolók sem fogadkoznak már teljes bizonyossággal a bukaresti tizenegy mellett, mert időközben az összeállítás körül komoly gondok támadtak.

Kovács, a Carmen legjobb szerzeménye, a kitünő támadó csatárjátékos, aki legutóbb mutatott pompás teljesítményeivel a legjobbak között emelkedett, kétoldali tüdőgyulladásban megbetegedett és kórházba kellett szállítani. Zavarólag hat még, hogy Humis, Simatoc (Szegedi) és Tóth III. nincsenek a legjobb formában s így nem várható különösebb javulás a kolozsvariak ellen az első kupamérkőzésen döntetlenül végzett Bukarest válogatottban.

Különös jelentőséget ad a két város találkozójának, hogy a lejátsszandó 90 perc alatt mutatott játékosteljesítmények alapján jelölik ki azt az országos válogatottat, amely július 8-án Belgrádban Romániát képviseli majd a balkáni labdarugó olimpiászra. A Bukarest—Kolozsvar kupamérkőzés tehát

rengeteg izgalmat hoz. A kolozsvari játékosok közül eddig csak Perényinek van „bérelt helye“ a válogatottban. Bonyhádinak, Pállnak, a két Kovácsnak és Radnainak a legjobb tudásukat kell kifejténiük, hogy a bukaresti szakörökben és a közönségben megingsák a Humis és társai körül kialakult bizalmat. Ha a többi játékosaink is az Opata-iskolában tanult legjobb képességeiket fejtik ki, akkor lesz mit válogatniok a szakembereknek. Talán előfordul az a furcsa helyzet, hogy „jó-ból is megárt a sok...”

RÖVID SPORTRÉK

Mint Bukarestből jelentik, a Socec-Lafayette szindikális labdarugó együttes meghívást kapott a Dermata SC-től Kolozsvarra. A vendégcsapat esetleg a Victoriával is megmérkőzik Kolozsvaron.

Az OSP, az országos népsport szervezet megrendezi a sportolók nők hónapját. Ez idő alatt valamennyi népszerű női sportágban országosra nagy ünnepek zajlanak le. Az OSP rövidesen elindítja az első ingyenvonatot. Egyelőre 200 munkásleány számára rendez kirándulást Brassó környékére.

A bulgár sportszervezet propagandafőnöke, Ivan Preneczki, Bukarestben tartózkodik. Látogatást tett az OSP székházában és megbeszélést folytatott a szervezet vezetőivel a bulgár-román sportkapcsolatok kiépítéséről.

rendezhet, amelyre meghívja a vállalat vezetőit, a munkások és tisztviselők elbocsátásánál és alkalmazásában véleményt mond. Szakszervezeti téren fejleszt a munkások öntudatát és a nemzetközi szolidaritás érzését, fejleszt a munkásfigyelmet, képviseli a munkásokat és tisztviselőket a vezetőség előtt és tudomására hozza a szakszervezetnek a vállalatban előforduló minden rendellenességet és annak megszüntetésére törekszik.

A MEGVALASZTÁS MÓDJA, A BIRALAT SZABADSÁGA

A szabályzat ez után a gyári bizottságok megválasztásának módját állapítja meg. A gyári bizottságok tagjainak száma 3-tól 21-ig terjedhet, aszerint, hány alkalmazottja van az illető gyárnak. Ha egy vállalatnak több mint 5000 alkalmazottja van, a gyári bizottság tagjainak száma 22, ha 80-100 alkalmazottja van, a bizottság tagjainak száma csak 5. A szabályzat megengedi, hogy a végrehajtás érdekében az alkalmazottak számához mérten egy alkalmazott napi 2 órára (50-100 alkalmazott esetén), egy alkalmazott egész napra (100-300 alkalmazott esetén), két alkalmazott egész napra (300-1000 alkalmazott esetén), három alkalmazott egész napra, (1000-5000 alkalmazott esetén) és végül öt alkalmazott egész napra (5000-nél több alkalmazott esetén) a termelésből kikapcsolódjék, fizetésének teljes megtartásával.

A gyári bizottság tagjai kötelesek betartani a munkaórákat és jó példával előljárni a munkában, éppen úgy a munkateljesítmény emelésére irányuló minden akcióban is példát mutatni. A gyári bizottságnak erélyesen szembe kell helyezkednie minden félforogató vagy bomlasztó megnyilvánulással szemben mindazok ellen, akik bármilyen formában a szakszervezeti egység megbontására törekszenek. A gyári bizottság részéről hozott határozatokat a gyári alkalmazottak közgyűlése vagy a szakszervezet helyi bizottsága megsemmisítheti, ha ellentétben állanak a rendelkezésekkel és a felsőbb szakszervezeti szervek utasításaival. A gyári bizottság a szakszervezeti bizottság jóváhagyása nélkül semmiféle mozgalmat nem kezdeményezhet. A munkások közgyűlésén a gyár minden munkása vagy tisztviselője a legteljesebb szabadságban mondhatja el véleményét, fejtheti ki bírálatát, indítványt tehet és felvilágosítást kérhet a napi-rendben szereplő kérdésekre nézve. Amint azonban a többség meghozta határozatát, a kisebbség köteles magát annak alávetni. A gyári bizottság megbízása egy évre szól.

LAKÁST, világírást adok megbízható gyermekeknek házaspárnak házmesteri teendőikért. Csakis jó bizonyítványokkal bírók jelentkezzenek. „Kertes ház” jellegre adják be címüket a kiadóba. 8703

Alkalmazást keres

MAGANOS urhoz elmennék házvezetőnek vidékre is. Cim a kiadóban. 8677
SZAKACSNÓI állást keresek azonnali belépésre. Hosszu-utca 33. 8705
TEXTIL-, szövet- és divatkereskedő-ségéd állást keres „Állandó” jellegre. 8686

Ingatlan-lakás

HÁZASTELEK Budai Nagy Antal-utcában, azonnal beköltözhető lakással sürgősen eladó. Szaniszló, Tordai-ut 2. 8637
HELYTBEEN pálinkafőzde teljes felszereléssel, épülettel együtt sürgősen eladó. Szaniszló, Tordai-ut 2. 8637
SAROKHAZ, Szentistván-ut és Hajdu-utca 2. sarok, eladó, Ertekezni Szentegyház-utca 1. II. emeleti iroda. 8634
KERESEK 3-4 szobás komfortos lakást tészen vagy butorozva, központban vagy villában Jó házbért fizetek. R. igazgató, Széchenyi-tér 1. I. 4. 8646
MODERN két szoba, konyha, összkomfortos lakások kiadók. Javítások lakbérből leszámolandók. Munkácsy-utca 19, délután 1-3-ig. 8689
ELADÓ kis családi ház és szőlő. Érdeklődni Reguly-utca 2. 8695
KLADÓ butorozott szoba, Emese-utca 10. Rákóczi-utból. 8649
KERESEK a Szabadság-téren vagy a közelében lévő főutcákban 1 vagy 2 szobát női szalon részére. Cimeket „Szalon” jellegre. 8704

Különféle

TUKÁCS GYÖRGY szakaszvezetőről, aki a 26/II. zlj. pótkeretirodában volt Déden Utoljára Zalalövőről (Zala m.) adott hírt magáról. Értesítést kér Nagy Béláné, Kolozsvar, Kalandos-utca 68.
SZALLITASSON a Széchenyi-tér 20 alatti vállalattal, Vidékről-vidékre is olcsón. 9040
AZ URNAPI körmenet fényképfelvételei kaphatók és megrendelhetők Halmay-Folnár, Hosszu-u. 48 és a Korca Papír és Kégszer üzletben. Szentegyház utca 2. 8530

HENGERFURASOKAT eszközölök, javítok, vásárolok, eladok és cserélek mindennemű motort, autóbilt, sikktrészt, gumit, vegyianyagot. Kolozsvar, Mócsok-utca 64. 8575

FÜSZERÜZLET forgalmas helyen elhelyezés miatt áruval együtt átadó. Cim a kiadóban. 8594

HARISNYAFEJELEST és talpalást vállalatok. Dávid Ferenc-utca 9, kötöde. 8659
ZÖLDSEGFÉLEKET és gyümölcsöt, élő és vágott baromfit, fűszert szállítunk gyorsan és pontosan a napi áron. Kissmann Benzín, Arad Str. Matei Corvin 6.

BUDAPESTRE utazom 16-án. Mindenféle megbízást vállalatok Madách-utca 17. 8648

PENZES üzlettársat keresek, nagyobb tényével rendelkezőt központi, kitünő jó helyen fekvő üzlethez „Atszervezés” jellegre. 8645

FÜSZER, élelmiszerüzlet forgalmas helyen azonnal átadó. Cim a kiadóban. 8647

ELVESZETT Raditz Ilona névre szóló ideiglenes leckelap. Kérem megtalálóját leadni Horea-ut 5, I. 9. alá. A leckelap semmis. 8676

JUNIUS 10-én a Mikó-utcától a Ferencendiek templomáig és vissza elvezett egy női aranyóra arany láncsal. Kérem a becsületes megtalálót, illő jutalom ellenében adja le Mikó-utca 61 alá. 8679

FELKÉREM azokat a szőke hölgyeket, akik folyó hó 12-én, kedden délután az Uránia-mozi 1/5 órás előadásán a bal kettes páholyban ültek, hogy a tévedésből elvitt sárga cellophán ernyőt Kossuth Lajos-utca 5. szám alá a házfelügyelőhöz még a mai napon leadni szíveskedjenek, mivel a hölgyek ismerősek és ha szükséges, a rendőrség is igénybe lesz véve. 8700

KÉREM Hitter Ibolyát, közölje címét volt kolleganójával, Sz. N., a következő számban. 8702

FÜLÖP Lajos joghallgató kolozsvari magyar tudományegyetemi leckelapja elveszett. Ez az okmány semmis. 8194

ÁRUSZALLITÁST, költöztetéseket vállalatok. Berde Mózes-utca 3, II. em. 8686

FEJZITÁSKÁKAT bármilyen hirtelt szövet, vászonanyagból elegáns kivitelben készítek, újvannott, írógéppel magyarnyelvű másolást olcsón vállalatok. Kölesei-utca 2. 8685

DIAMANT Izsó, Diamant János, Vajda Anikó exlibrisrel ellátott, vagy bármely Diamant-könyvtárból származó könyvtárat darabonként magas jutalmat kap az, aki visszahozza. Majális-utca 46, Szegőhöz. Reggel 7-8 között. 8703

VILLANYVEZETÉK szerelést, javítást legutányosabban vállalat Maksay, Horea-ut 6. 9064

Életbe lépett a gyári bizottságok új működési szabályzata

BUKAREST, június 13. A napokban életbe lépett a gyári bizottságok új működési szabályzata. Az új szabályzat kimondja, hogy minden ipari vagy kereskedelmi vállalatnál, amely több mint ötven alkalmazottal dolgozik, gyári (üzemi) bizottságot kell létesíteni; ahol az alkalmazottak száma 50-nél kisebb, egy vagy két megbízottat választanak. A gyári bizottságok és a megbízottak a vállalatnál a szakszervezetet képviselik. A gyári bizottság megválasztásában valamennyi munkás és tisztviselő résztvesz, a gyári bizottság tagja csak szervezett munkás vagy tisztviselő lehet, akik a vállalat alkalmazottainak legöntudatosabb elemeiből kerülnek ki.

A gyári bizottság feladata törődni azzal, hogy a szakszervezeti mozgalom magasabb szerveinek minden határozatát és utmutatását végrehajtsák. A gyári bizottság legfontosabb feladata, hogy a vállalat munkásainak és tisztviselőinek gazdasági, szakmai és kulturális érdekeit védje. A gyári bizottság

újjaépítési munkát végez és csak ilyen szellemben működhet együtt a vállalat vezetőségével. Ezért a gyári bizottság résztvesz a munkás- és fizetés-rendezési kérdések megoldásában és ügyel arra, hogy ezeket be is tartassák. Törődik azzal, hogy az alkalmazottakat pontosan fizessék és a vállalat vezetősége a társadalombiztosítási és a munkavédelemre vonatkozó törvényes előírásokat megtartsa.

A vállalat keretén belül a gyári bizottság ismeretterjesztő előadásokat rendez, könyvtárakat állít fel, kulturális ünnepeket rendez és törődik azzal, hogy a szakszervezet részéről ajánlott irodalom és sajtó elterjedjen a munkások között. A gyári bizottság a termelés zavartalan menete érdekében előterjesztéseket tehet a vállalat vezetőségének, közreműködhetik a vállalat termelésére vonatkozó legfontosabb kérdések megoldásában, biztosíthatja a termelés rendes menetét, részt vehet az alkalmazottak valamennyi gyűlésén és értekezletén, előadásokat

Ujra megnyit az **A. B. C.** olcsó textilruház, Kornis-utca 2
Olcsó árak! 16 árak!

Megnyit a **KOLOZSI SÓSFÜRDŐ**
Szerdán délután 3 órakor megindul az autóbusszjárat. Csütörtöktől naponta kétszer, reggel fél 8 és délután 3 órakor a nagyposta határmögötti autóbusszállomásra. Június 18-tól a melegfürdőt is megnyitjuk.
Balázs István és Horvács László bérlok.

Nagymennyiségű olcsó textilruha, női és férfiszövet és egyéb ruházati cikkek kerülnek kiosztásra a **MAGISZ** elárutási helyein. — Cim: **MAGISZ** bolt és Ruten (volt Scherg) üzlet).

Kincses cipész
Szabadság-tér 27, I. em.
Női cipőújonságok készen. Méret után is olcsón és pontosan készit.

Hajhullást és fejbőrkorpázást
garantáltan megszüntetem speciális krémmel, házi kezelésre is kapható Horváth Sándor női fodrászata, Jókai-u. 6